

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXIV (28)

Štev. (No.) 38

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

18. septembra 1975

Šiškarji in šetinc

Letošnji maj in junij je bil v Sloveniji poln proslav tridesetletnice komunistične revolucije. Prišel je ukaz in treba je bilo napraviti vse na veliko in na ves glas. In so res, tako ali tako, razgibali ljudi v sprevedo, k zborovanju, k odkrivanjem spomenikov, k branju junaških zgodb iz časa revolucije, ki so jo takrat imenovali še osvobodilno borbo proti okupatorju, pozivali so zlasti k čuječnosti, da se ne bi spet vrnilo nad domovino zlo klerikalizma. Proslave so minule in šle v pozabo, boj proti prebujajočemu klerikalizmu pa ženejo z vso paro naprej.

Kakor spoznamo iz pisanja režimskega časopisja moramo razločevati med dvema klerikalizmom. Eden je tisti stare vrste, ki ga je rdeča revolucija za vedno zadušila v krvi. To je bil klerikalizem, ki so ga izvajali duhovniki pri nas, v Avstriji, na Češkem, Slovaškem, v Nemčiji, Belgiji, Španiji, Italiji in po večini dežela s katoliškim prebivalstvom. Ubogali so papeža. Leona XIII in njegove naslednike, ki so podili kler iz zakristij na delo med ljudstvom: v katoliške šole, v prosvetne organizacije, med delavstvo, med dijaštvo in inteligenčne poklice, v zadruge, v časopisna uredništva in tudi v politiko. Tako delo so narekovala potrebe časa. Kljub temu, da so se dogajale tudi napake in zlorabe, bo moral vsak nepistranski zgodovinar le priznati, da je to izven cerkveno delo klera v naši domovini imelo mnogo pozitivnih sadov in preprečilo mnogo zla na moralnem in narodnem polju. Neka krščanska revija v Sloveniji je v slavošpevu rdeče revolucije našla za katoličane posebno važno to, da jih je rešila klerikalnega kalupa, v katerega so bili prej vklejani. Tisti, ki je to zapisal, tega „kalupa“ gotovo ni doživel, ali pa piše iz drugega, rdečega kalupa, v katerega se je sam prekobalil ali so ga pa drugi vanj stlačili.

Bolj aktualen je problem novega klerikalizma. Temu so dali vsebinsko in definicijsko komunisti. Glede krščanstva so se namreč rdeči ušteli. Mislili so skrajša, da ga bodo z odlokom uničili. Da ga bo konec, če zaplenijo farovške njive, če zapro župnika, če nalože cerkvam pretirane davke, če dopuščajo surovo psovanje proti vsemu, kar kristjan spoštuje, če cerkvi onemogočijo stik z mladino v šoli in izven nje, če duhovnika izločijo iz družbe kot bitje, ki mu v novem redu ni prostora. Pa le ni šlo tako, kot so mislili. Začeli so hoditi v cerkev dostikrat celo taki, ki bi ne prišli, če bi ne videli krivice, ki jih je Cerkev trpe-la. Upali so rdeči potem na novi rod, na mladino, ki bo vzgojena v šoli, ki sloni na materializmu in vero proglašala kot škodljivo preostalino temnih časov. Pa tudi tu nimajo uspeha! Mladi rod išče resnico. Naveličal se je laži in praznih fraz, s katerimi ga pitajo. Povprašuje po dogodkih, ki jih slišijo pripovedovati od dveh različnih plati: od uradne in od neuradne. Kljub vsem strogim ukrepom, prihaja v domovino slovenska beseda iz svobodnega sveta, ki odpira oči nevedniku, ki pa povzroča hudo kri pri tistih, ki so govorili in pisali v misli, da jim ne bo nihče odgovoril. Zato tako besno sovraštvo proti protikomunistični emigraciji, ki ne molči. Mladina, ne vsa, ampak vendar upoštevanja vreden odstotek se znova oklepa resnice.

Cerkev te mladine ne sme in ne more odbijati. Delo za mladino spada v bistven del njenega apostolata. Skušaj priti v stik z mladim človekom v okviru ozkih možnosti, ki jih dopušča ustava, podrobna zakonodaja in upravni ukrepi občin ali celo krajevnih skupnosti, ki lahko dobe vsak dan novih vzrokov in načinov šikaniranja.

Cerkev skrbi v otroških vrtecih za otroke, katerih starši morajo na delo. So cenejši in boljše postrežbo kot „družbene“ ustanove te vrste. Cerkev gradi prostore ob cerkvi za pouk verouka, lepo opremljene z aparati za glasbo in slike. Da mladini možnost za zabavo, šport, izlete, študij. Skušaj ustvariti mlademu

OHRANJATI PONOS IN KULTURNO DEDIŠČINO

Za slovenske naseljence po raznih državah sveta je velike važnosti, kako posamezne krajevalne vlade dojemajo etnični problem, in kakšno politiko vodijo do priseljencev. Od pozitivne usmeritve te politike je v precejšnji meri odvisen tudi razvoj naših slovenskih skupnosti v svetu, zlasti še, ko nimamo nikake zaslombe s strani naše matične domovine.

V Svobodni Sloveniji smo zadnje čase že poročali o tem, kako se v Avstraliji spreminja vladno stališče do etničnih skupin; kako od prvotne politike krute asimilacije prehajajo na pojem integracije, kjer naj vsaka narodnostna skupnost ohranja bistvene prvine svoje kulture. Poročali smo tudi o tovrstnem delovanju našega rojaka Vladimira Menarta, (ki je tudi član NO za Slovenijo) svetovaleca za izseljenska vprašanja avstralski liberalni stranki.

V Sydneyu je bilo, kot smo že poročali, veliko zborovanje svetov etničnih skupnosti. Udeležilo se ga je čez petsto delegatov etničnih organizacij NSW (po en delegat vsake organizacije). Prisostvovala pa so tudi vodilne vladne osebnosti, med njimi avstralski ministrski predsednik, vodja liberalne stranke, predsednik vlade NSW in drugi.

Na tem zborovanju je bil glavni govornik prav Vladimir Menart. V svojem izjavljanju je najprej popolnoma jasno pokazal, kakšna je bila dosedanja politika avstralske vlade do etničnega problema vseljencev. Cilj te politike je bila asimilacija. Kritično je govornik presodil tudi sedanje stališče laburistične vlade, ko je dejal: „Vlada je sicer zamenjala načelo, vendar še prevladujejo zamisli in pojmi prejšnjega načina in nič bistvenega se ni spremenilo.“

Nato je Vladimir Menart govoril o narodnosti, in o pogubnosti politike asimilacije:

„Nasilni prilagojevalni proces ne more izbrisati vednosti o izvoru. Lahko pa vzame ponos in kulturno dediščino. Nasilni asimilacijski proces lahko uniči kako narodnostno skupnost. Ne more pa nuditi ničesar v zameno.“

Nazori in zamisli o asimilacijski politiki so škodljivi po svojih učinkih:

Ker zatirajo v otrocih čut naravne pripadnosti, jih tako od le-te odtujujejo in povzročajo, da se sramujejo svojih staršev.

človeku prijeten in varen drugi dom, ki naj mu nadomesti to, kar mu domača hiša in šola ne more več dati.

To je po mnenju režima novi klerikalizem, ki ga je treba pobijati z vso silo in brez prenehanja. Brali smo že o zahtevi rdečih prenapetev na krajevnih skupščini za Bežigradom, ki zahtevajo, da je treba uvesti kontrolo, kdo hodi k maši. Pred seboj imamo izreke iz „Tribune“, rdečega glasila za šiško in okolico, kjer Zlatko šetinc gromovito napada nove klerikalne pojave na tem teritoriju. Beseda mu teče gladko, tako da se vidi na prvi pogled, da je dobrega izvežban v pobijanju novoklerikalnega zmaja. Najprej si privoščijo tiste med svojimi, ki tem novoklerikalnim pojavom ne pripisujejo nobene važnosti. Potem nabrusi svojo helebardo proti nam, ubogim emigrantom, s katerimi ima slovenski kler še vedno zveze, ne obsoja pa onih, ki so krivi zločinov bele garde med vojno. Potem pa podrobno našteva vse, kar dandanes duhovnik stori v korist svojih vernikov na verskem, socialnem, kulturnem, vzgojnem polju in vse skupaj zmeče v eno vrečo z napisom klerikalizem.

Da ne pozabi cerkvenih nabirk, nove cerkve v Kosezah in darov, ki so jih katoličani po celem svetu zbrali zanjo, je razumljivo. Poziva davkarijo, kaj vendar dela, da ne obdavi ljudi, ki imajo toliko dohodkov, da lahko pomagajo zidati tako nepotrebne stvari, kot je cerkev, ne dajo pa ničesar za gasilске in druge ustanove... Obljublja slo-

Ker trgajo vezi z njihovo naravno in organsko skupnostjo, ne morejo je pa z ničemer nadomestiti.

Ker navajajo ljudi na izbegavanje obveznosti do lastne skupnosti in na hvalisanje izkoreninjencev in nedružabnih posameznikov.

Ker postavljajo pregrade med ljudmi in netijo nerazumevanje.

In ker omalodušujejo svobodne in samohotne narodnostne organizacije in jih ovirajo v njih iniciativnosti.“

Govornik je tudi omenjal prvine narodnostne dediščine in potrebo njih ohranjanja:

„Zdaj se priznava potrebo,“ je dejal, „po ohranjanju narodnostne dediščine. Opažamo naraščajoče spodbujanje za gojenje narodnih plesov, glasbe in navad. Le-ti doprinašajo slikovito raznolikost avstralski pozornici. Vsekakor pa je ljudska folklorja le majhen del kulturne dediščine. Bistveni del je še vedno jezik in književnost. Oboje je povezano med seboj. Nemogoče je ceniti prozo ali poezijo, če se ne obvlada dobro jezika. Prevodi, čeprav razpoložljivi, ne morejo nikdar posredovati vse lepote. Cervantes je dejal: Prevodi so kot perzijske preproge, gledane z druge strani.“

Za ohranjanje narodnostne kulture je bistveno, dati vsakemu otroku priliko, da more obvladati svoj rodni jezik. Pogosto zatrjujejo — seveda ljudje, ki ne znajo drugega jezika —, da je ovira za učenje angleščine, če se govori z otroki pregodaj v drugih jezikih. Nič ni bolj daleč od resnice. Otroci prav lahko govore dva ali več jezikov že v najnežnejši mladosti; in ti, ki govore druge jezike, imajo prav boljše re-de v angleščini. Znanó je, da so veliki mojstri katerekakoli jezika obvladali več jezikov.“

Govornik je nato tudi konkretno nakazal, kakšno naj bo delo avstralske vlade na tem področju. Seveda so izvajanja Vladimirja Menarta žela priznanje najvišjih osebnosti.

V prvi polovici avgusta pa je bil Vladimir Menart tudi soglasno izvoljen za podpredsednika etničnega sveta NSW. S tega mesta bo njegovo delo še bolj odločilno v smeri politike integracije. Od uspeha te politike je gotovo mnogo zavisno bodoče postopanje avstralske vlade. Pa tudi postopanje odgovornih krogov v drugih deželah, kjer še vedno vlada (tudi v pogubo slovenskih skupnosti) asimilacijski princip.

vesno, da v Šiški ne bodo odprli več niti enega vrta s črno oblečenimi vzgojiteljicami. Nadrobi še več takih in sličnih ugotovitev. Obregne se ob škofa in ob tiste, ki so krivi, da so mu poklonili v pozdrav šopek, pograja prosvetne delavce v št. Vidu, rekoč, da je na tam mošnji gimnaziji še mnogo motne vode i. t. d. Tvarine več kot dovolj, da se tovariši pri krajevni skupnosti prebude iz nedelavnosti na tem področju in da nadaljujejo boj brez počitka. Zaključil je z besedami: Popuščanja zato ne more in ne sme biti.

Ko take stvari beremo, nam pridejo na misel nekatere stvari. Smilijo se nam kristjani, ki žive v teh novodobnih katakombah in dobri duhovniki, ki jim je res skrb za duše prva in edina in so pripravljeni sprejeti nase ponižanja, ječo in smrt, če treba, pa ostati v pravi liniji. Smilijo se nam tisti, ki si ne upajo molčati in pišejo, da so lahko zadovoljni, da so se rešili starih verig verske svobode. Še nekaj: glavo stavim, da se nihče izmed obiskovalcev naše domovine, ko se je vozil skozi Šiško ali skozi katerokoli slovensko faro, ni vprašal, kako prenaša slovenska Cerkev svoje Trpljenje v katakombah. O vseh oblikah boja, ki ga je tovariš šetinc ukazal bojevati proti Cerkvi, vedo le tisti, ki trpe, drugi pa tega ne bodo opazili in če jih bo kdo o teh stvareh kaj vprašal, bodo lahko rekli, da so videli cerkve polne in da niso opazili ničesar, kar bi katoličanom branilo priti v nedeljo k maši.

K. k.

Las “catástrofes ideológicas”

En una reciente audiencia a los peregrinos que visitan Roma por el Año Santo, el papa Paulo VI calificó de “catástrofes ideológicas” las teorías materialistas de los regímenes totalitarios y la laxitud de ciertas democracias occidentales. Dirigiéndose a una asamblea excepcionalmente numerosa, ya que había congregados unos 100.000 fieles, el Sumo Pontífice sostuvo que la consecuencia del imperio de esas ideologías son “la represión científica y sistemática de las libertades más legítimas y elementales de la persona humana”.

Añadió Paulo VI, que ello provoca por otra parte “la decadencia acelerada de las costumbres, donde la ley privada de una inspiración superior, codifica tal decadencia en lugar de contener los malos instintos y las debilidades degradantes.”

No es la primera vez que el Papa critica la decadencia y el materialismo. Su voz debe alzarse cada vez con mayor frecuencia, aludiendo especialmente al auge de la delincuencia, las nuevas leyes sobre el aborto, el uso de anticonceptivos y el divorcio sancionadas en diversos países. Como en relación a otros temas, también en éste el Sumo Pontífice apela a las conciencias de los hombres de buena voluntad, para que desde una acción personal, y desde sus posiciones en la sociedad, hagan prevalecer la doctrina cristiana y espiritualista, por encima de las teorías materialistas que amenazan con destruir nuestra sociedad.

Slovinci v Univerzitetnem učbeniku sociologije

Sodelovanju treh slovenskih sociologov se je posrečilo doseči, da so Slovenci prvič v zgodovini častno zastopani v mednarodnem univerzitetnem učbeniku sociologije. Pri ugledni založbi Greenwood Press, ki ima sedež v Westportu v Združenih državah in Londonu, Angliji, je letos avgusta izšla obsežna knjiga, HANDBOOK OF CONTEMPORARY DEVELOPMENTS IN WORLD SOCIOLOGY (Priporočnik sodobnega razvoja v svetovni sociologiji). Urednika tega priročnika sta profesorja Raj P. Mohan in Don Martindale, ki v uvodu povesta, da je ta knjiga najobsežnejše delo te vrste, kar jih je doslej izšlo v katerem koli jeziku.

V priročniku najdemo tudi zajetno poglavje o jugoslovanski sociologiji, kjer so kot avtorji navedeni dr. Edi Gobec, redni profesor za sociologijo na državni univerzi v Kentu in ravnatelj Slovenskega ameriškega instituta; dr. Jože Goričar, poznani vodilni slovenski sociolog iz Slovenske univerze v Ljubljani; in dr. Peter Jambrek, predavatelj sociologije na univerzi v Lusaki, Zambiji, Afriki.

Poglavje najprej pokaže kulturno in etnično bogato in raznovrstno Jugoslavijo kot paradiz za sociološke študije. Potem predstavi etnološke in druge predhodnike moderne sociologije, kjer med Slovenci navaja Benedikta Kuripečiča in njegov opis balkanskih in turških navad (1531); Trubarjevo Cerkovno ordnino (1564), z zgodnjim opisom zakonov in navad v takratni Avstriji; in Valvasorjevo Slavo vojvodine Kranjske, ki je prava zakladnica etnoloških podatkov o Sloveniji. Za angleški svet je brez dvoma izredno važna omemba, da je Valvasor leta 1689 postal član Britanske kraljevske družbe (British Royal Society), v katero so bili sprejeti le največji veljani znanosti.

Poglavje dalje navaja Baragovo knjigo o običajih severno-ameriških Indijancev in velike zasluge, ki sta si jih spleta pri raziskovanjih južno-ameriških Indijancev slovenska znanstvenika Juan Benigar v Argentini in dr. Branka Sušnik, ravnateljica etnografskega muzeja v Paragvaju. Almo Karlin iz Celja, ki je proučevala Laponce na Norveškem, Indijance v državi Peru, melanezijske in polinezijske otočane in avstralska plemena, človek nehotne primerja s slovito ameriško raziskovalko Margaretto Mead.

Poglavje po dr. Kernu opozarja na vlogo slovenskih profesorjev na St. Paul Seminary, ki so v začetku tega stoletja tam seznanili svoje ameriške kolege in študente s slovenskimi krščanskimi sociološkimi deli. Podčrta tudi dela slovenskega pisatelja Louis Adamiča, ki sicer ni bil sociolog, je pa imel izredno močan vpliv na razvoj ameriške sociologije v smer pluralističnega tolmačenja ameriške družbe. Podobno je omenjen tudi dr. Charles Zalar, programski ravnatelj Ameriške znanstvene fundacije (National Science Foundation).

Osrčje poglavja je posvečeno prikazu jugoslovanske sociologije v Jugoslaviji sami, kjer so od Slovencev predstavljeni vsi vidnejši sociologi od Ivana Belca (1856-1889) do sedanjih slovenskih sociologov na ljubljanski univerzi.

Posebno zanimiv je zaključni del poglavja, ki kratko prikaže doprinos sedanjih slovenskih sociologov k razvoju svetovne sociologije in drugih slovenskih ved. Poleg domačih iz Slovenije, ki se častno uveljavljajo tudi na svetovni pozornici, naj navedemo le nekaj primerov slovenskih družboslovcev, ki delujejo na tujem in nam jih poglavje prvič primerno predstavi.

Dr. Tomaž Lukman (Thomas Luckmann) je poučeval v New Yorku, Fraznkfurtu in Konstanzu in je svetovno znan strokovnjak na področjih sociologije verstev in znanstva. V New Yorku je na slovitem zavodu New School for Social Research (Visoka šola za družbena raziskovanja) načelnik oddelka za sociologijo profesor in avtor dr. Arthur Vidich, v Ameriki rojeni Slovenec, ki je tudi v odboru Slovenskega ameriškega instituta — Slovenian Research Centra v Ameriki. Dr. Edi Gobec, profesor sociologije na Kentski državni univerzi, je podpredsednik Mednarodne častne organizacije socialnih znanstvenikov, ki ima društva v 86 državah in sorednik mednarodnih socioloških žurnalov ter ravnatelj Slovenskega ameriškega instituta, ki že nad dvajset let proučuje slovensko življenje in uspehe po svetu, opravlja informativno službo o Slovincih, prireja univerzitetna in ljudska predavanja o slovenski dediščini, pomaga s poučevanjem, gradivom in nasveti slovenskemu šolstvu in izdaja in širi publikacije o slovenski dediščini.

Poglavje nam nadalje predstavi profesorja Stanka Mikoliča, ki je načelnik oddelka za socialne znanosti na katoliški univerzi v Fairfieldu, Connecticut, in dr. Rudolfa Čuješa iz katoliške univerze v Antigonishu na Novem Škotskem, ki je priznan kanadski strokovnjak za kreditne unije. V Sloveniji rojeni profesor B. J. Widick na Columbia univerzi v New Yorku je po vsej Ameriki znan kot strokovnjak na področju ameriškega delavskega gibanja in unionizma. Pokojni dr. Ivan Ahčin je objavljal obširna dela s področja katoliške sociologije in socialne ekonomije v Argentini. Dr. Vladimir Bonač je napisal nemško knjigo o Jugoslaviji in je načelnik oddelka za proučevanje vzhodne in južnovzhodne Evrope na uglednem zavodu Ausland-institut in Dortmundu, Nemčiji. In Ljubljanečan, dr. Peter Jambrek, ki je doktoriral na univerzi v Chicago, predava sociologijo na univerzi v Lusaki, v Afriki, kateri je naš majhni narod poklonil že toliko misijonarjev, znanstvenikov, zdravnikov, inženirjev in drugih strokovnjakov.

V najboljšeje učbeniku te vrste, ki ga bodo uporabljale univerze v Ameriki, Kanadi, Angliji, Avstraliji, Novi Zelandiji in tudi po drugih državah, so tako prvič v zgodovini dostojno predstavljeni tudi Slovenci in njihov doprinos k razvoju družbenih ved. Knjiga bo na razpolago tudi po vodilnih knjižnicah po vsem svetu in bo gotovo prepričala vse resne čitatelje, da je tudi slovenski narod vreden lepe besede, spoštovanja in tudi hvaležnosti za darove, ki jih v tako lepi meri poklanja svetu.

S. R. C.

OBLETNICA „DRUGE ČILSKE NEODVISNOSTI“

MOSKVA NE MORE POZABITI PORAZA

V Čilu so te dni okoli 11. septembra, obhajali drugo obletnico, odkar so oborožene sile strmoglavile prokomunistični režim predsednika Salvadorja Allendeja in vzpostavile novo oblast, katere naloga je bila v prvi vrsti, iztrgati iz čilskega političnega življenja komunistično nevarnost, državi vrniti red in mirno življenje, ter jo rešiti iz gospodarske krize, v katero jo je marksistični poizkus zapeljal.

Obdobje dveh let je pač kratko, vendar je bilo za čilsko vlado težko, saj se je morala boriti na večjih frontah. Gotovo je bil najtežji zunanji boj. Svetovni komunizem je proti novemu čilskemu režimu sprožil propagandno kampanjo, ki je dosegla neverjetne obsege. Vse doslej, ko sta potekali že dve leti od Allendejevega padca, se Moskva nenehno zaletava v čilski režim, obdolžuje vojaško vlado raznovrstnih „zločinov“ in zahteva preizkuševalne komisije za ugotavljanje kršitev človečanskih pravic v Čilu.

Druga fronta, na kateri se je bila čilska svoboda, je bila notranja. Po prvem sunku položaj še ni bil rešen. Nekatere majhnih gverilskih skupin je delovalo v notranjosti države, rovarilo proti vladi in pripravljalo marksistični udar. Varnostni organi so le s težavo odkrili razna ekstremistična gnezda in skladišča orožij, ter tako zmanjšali nevarnost atentatov, napadov in morij.

Zopet težko torišče je bilo gospodarsko. Čilska ekonomija je bila tako grozno zažvežena, da je vojaški režim takoj ob nastopu jasno povedal, da državo čakajo še hujši časi, da si bo šele potem lahko opomogla, v tako globoko jamo jo je zapeljal marksistični

poizkus. Po dveh letih je čilska inflacija še vedno visoka, a ni primere s prvotno za časa Allendeja in takoj po njem. Zunanji dolgovi se redno plačujejo, notranje pa vlada skuša izboljšati socialni položaj, in zmanjšati zlasti brezposelnost (18%), ki je tudi posledica zaprtih tovarn za časa marksizma.

Je pa vlada storila korak naprej v svoji poti za obnovu čilskega življenja. Ob drugi obletnici revolucije je predsednik general Pinochet najprej objavil sklicanje državnega sveta, v katerem bodo razne pomembne osebnosti. Vanj je povabil tudi še žive bivše predsednike med njimi Freia in Alessandrija. Prav tako je bilo objavljeno, da ima vlada namen v državi vzpostaviti demokracijo, a ne neomejeno. Kajti pustiti marksizmu delovanje v sklopu ustavnosti je protislovje; takšno je mnenje vladnih krogov. Vojaška vlada meni, da za komunizem ne more biti demokracije, kajti marksisti jo le izkoriščajo za svoje namene, da jo potem uničijo, čim so oni na oblasti.

Da pa ima sedanji vojaški režim tudi vso zaslombo naroda, je pričalo prav slavlje druge obletnice. Čez dvestotisoč glav množica se je zbrala na zborovanju, na katerem je govoril predsednik Pinochet. Manifestacija je presegala po številu in obsežnosti ono, prirejeno ob prvi obletnici. Na slavnosti, med katero je general Pinochet imel slavnostni govor, je bil prisoten tudi kardinal Silva Enriquez. Omenimo pri tem, da je razmerje med vojaško junto in čilsko katoliško cerkvijo postalo bolj prijazno. Tudi je cerkev v nedavnem dokumentu, ko je analizirala nekatere pojave krivice, ostro obsodila tudi nasilje in marksizem.

Mednarodni teden

V ADIS ABEBI so praznovali prvo obletnico nastopa novega režima z raznimi slovesnostmi, ki hudo spominjajo na komunistična praznovanja: „Dan odprave fevdalizma“ in „Dan zmage ljudskih mas, ki so jih toliko stoletij stiskali.“ Da bi še bolj „povzdignili“ slovesnost, so prav na dan revolucije preimenovali 24 raznih krajev, da bi popolnoma izbrisali spomin na Haile Selassieja, ki je umrl 27. avgusta t. l. Obenem pa so uradni krogi odločno zanimali vesti tujih tiskovnih agencij, da bi vlada nameravala „znebiti se“ še preostalih dvanajstih članov neguševe družine, med katerimi je tudi še edina neguševa hči Tenagne Work.

V SOVJETSKIH KAVKASKIH republikah so že dalj časa sušljali o raznih majhnih poneverbah, podkupljivosti in korupciji. Toda kar so odkrili, presega v veliki meri „majhne poneverbe.“ Po pisanju „Bakinskega Rabotčija“ so dognali, da dnevna prodaja bencina — glede na število motornih vozil — znaša samo pol litra tega goriva na enoto. Nato so nastavili 800 inšpektorjev, ki naj bi preverili te „uradne“ podatke in so prišli do „zanimivih“ odkritij: Dnevna poraba nafte se je povečala kar desetkratno. In tudi so našli primer, ko so na neki določeni naftni črpalki prodali v enem tednu za šestnajstkrat več bencina, kot prej v petih mesecih skupaj...

HUD POTRES je porušil na stotine vasi in zaselkov v turški provinci Didžabakir. Potres, ki je bil 6. septembra, je bil stopnje 6,8 po Richterjevi lestvici; trajal je v raznih presledkih 4 minute, najdaljši je trajal kar 23 sekund. Središče potresa je bilo v mestecu Lice (7000 prebivalcev), ki leži 900 km jugovzhodno od turškega glavnega mesta Ankara. Po uradnih poročilih je bilo skoraj 2.000 oseb mrtvih, od tega samo v Lice okoli 500. Potres so čutili tudi v provincah Elazığ, Mardin, Siirt in Bingöl. To ozemlje je potencialno potresno, saj je pred štirimi leti v provinci Bingöl bilo okrog 4.000 mrtvih. Najhujši potres je bil na tem ozemlju, ki je domovina Armencev pa Kurdov, leta 1939, ko je umrlo kar 30.000 ljudi. Od takrat je bilo do tega zadnjega potresa zabeleženih že 13 večjih ali manjših potresov.

Nov potresni sunek je 12. septembra povzročil novo paniko na prizadetem ozemlju in je porušil še petdeset hiš, poškodoval pa drugih 122 v mestecu Lice, ki je imelo pred potresom 7.000 prebivalcev.

PREBIVALCE HRVATSKEGA glavnega mesta Zagreba pa so preplašili potresni sunki naslednji dan, 7. septembra. Potres 6. stopnje po Mercalijevi lestvici je imel svoj epicenter v Markuševcu blizu Zagreba. Po poročilih pa razen panike ni potres v Zagrebu zahteval človeških žrtev in tudi materialna škoda ni velika.

„Kolikor več duha ima človek, toliko lažje odkrije izvirne ljudi. Povprečen človek ne vidi razlik med ljudmi.“

Francoski mislec Blaise Pascal (1623—1662)

Iz življenja in dogajanja v Argentini

„Ne bo nikakršne politične spremembe,“ takšna je bila trditev, ko se je preteklo soboto dogodila ena najvažnejših sprememb v sklopu vlade v zadnjih časih. Tisti dan je predsednica gospa Maria Estela Martínez de Perón začasno zapustila vlado in, iz zdravstvenih razlogov, odšla na dopust. Njeno mesto je prevzel namestni predsednik senata dr. Italo Luder.

Naši bralci so že večkrat v teh komentarjih, še bolj pa v dnevnem časopisu, lahko brali napovedi o tem dopustu, ki si ga je končno vzela gospa predsednica. Te napovedi segajo že v lanske december, ali pa še prej. Večkrat so bile bolj izraz političnega stanja v državi, kot pa zdravstvenega stanja gospe Peronove. Tudi sedaj se je okoli tega dopusta tkalo nešteto domnev in napovedi. Ta ugibanja seveda pospešuje dejstvo, da v nobenem trenutku ni bilo omenjeno, koliko časa bo trajal predsedniški oddih. Tako je slišati govorice, da bo to le za en mesec, (vrnila naj bi se za 17. oktober, ko bo nova obletnica peronističnega praznika); drugi govorijo o 45 dneh. Se pa tudi sliši mnenje, da je dopust le začetek procesa, po katerem bo gospa dokončno odstopila od svojega predsedniškega položaja.

Zaenkrat je dejstvo, da je dr. Luder močno prevzel vlado, medtem ko se gospa Peronova v spremstvu vseh treh žena glavnih poveljnikov mornarice, letalstva in vojske, nahaja na oddihu v rezidenzi vrhovnega poveljništva letalstva v Ascochinga, v hribovitem predelu Cordobske province. Luderjev položaj ima zaslombo (vsaj zaenkrat), tako v peronističnih vrstah, kot v vrstah opozicije. Tudi ima priznanje oboroženih sil. Prvi dan svojega delovanja kakor namestni predsednik, pa se je setal z glavnim tajnikom Glavne delavske konfederacije in glavnim tajnikom peronističnih gremijev, in tudi od njih dobil zagotovilo zaslombe.

Kakšna je stabilnost političnih trditvev („nič se ne bo spremenilo“) je dokaz, da je poslovodeči dr. Luder tudi takoj prvi dan izvedel vladno spremembo. Odstopila sta notranji in obrambni minister, polkovnik Damasco in dr. Garrido. Oba sta padla kot posledica padca prejšnjega vrhovnega poveljnika vojske, gen. Numa Laplana. Najbolj zanimiv je primer polkovnika Damasca, ki so ga ob nastopu smatrali za „novega Perona,“ pa je njegova politična kariera doslej le skupek incidentov in porazov. Na njegovo mesto je bil imenovan dosednji minister za zunanje zadeve dr. Robledo.

Kar se tiče oboroženih sil, so medtem krepko napredovale v protigveril-

skem delovanju. Vsak dan vedo poročila povedati o novih spopadih, v katerih je doslej padlo izredno število ekstremistov. Varnostni organi odkrivajo prvenstveno skrivališča, zaloge orožja itd.

Na gospodarskem polju pa v krogih področnega ministrstva vlada relativen optimizem. Gotovo je, da je misija dr. Cafiera v Severni Ameriki imela uspeh, a krediti imajo določene pogoje, ki jih skušajo sedaj izpolniti. Tako je v teh dneh ministrstvo izvedlo že drugo „minidevaluacijo“ pesa, in sicer 3,40% na pram dolarju. Prav tako pa je ministrstvo objavilo novo politiko cen, kjer predvideva tri sektorje: zamrznjene cene, maksimirane cene in proste-kontrolirane cene.

Medtem pa je zaenkrat potihnilo govorjenje o ustavni reformi (glej zadnjo številko Sv. Sl.) Je bil tudi odziv časopisov, in sploh javnega mnenja na te napovedi kaj skeptičen. Današnji problemi so v državi tako pereči, da ni misliti na leta 2000. Najdaljši cilj je, po mnenju radikalnega vodja dr. Balbina, leto 1977, ko bodo prihodnje predsedniške volitve. Do tedaj je treba vzdržati za vsako ceno. Narod seveda upa, da ta cena ne bo prevelika.

VSEAMERIŠKI BARAGOV DAN

Že nekaj časa Slovenci v Clevelandu aktivno delujejo v pripravljanju velike slovesnosti, ki bo v nedeljo 28. septembra: Vseameriški Baragov dan. Kljub temu, da je slavnost namenjena vsem Amerikancem, je skrb za njegovo organizacijo skofija zaupala Slovincem, kar gotovo predstavlja izredno čast, pa tudi ogromno odgovornost.

Koordinator tega zborovanja je Father Jože Božnar. Njemu pomaga širši odbor, ki je tudi že pripravil spored slavnosti.

V soboto 27. septembra, bo v dvorani pri Mariji Vnebovzeti ob 7. uri zvečer družabni večer in predvajanje slik iz Baragove dežele.

V Nedeljo 28. septembra pa bo najprej ob 11,30 kosilo pri Mariji Vnebovzeti. Ob 2,30 popoldne bo slovesna koncertna maša v angleškem in slovenskem jeziku. Somaševala bosta škofa James A. Hickey in Charles A. Salatkas številni duhovniki. Slovesno pridigo bo imel dr. Vilko Fajdiga iz Ljubljane. Maša bo v katedrali St. John. Ob 4 popoldne pa bo v St. John's Avditorij slovesna akademija, pri kateri bodo nastopali: Pevski zbori: Korotan, Slovenski fantje ter ženski zbor „Dawn“; folklorna skupina Kres, Mladi harmonikarji, ter učenci slovenskih šol pri Mariji Vnebovzeti in Sv. Vidu.

JUŽNOAMERIŠKE DRŽAVE se vedno bolj oborožujejo in večajo svoje vojaške sile. To je mogoče razbrati iz dela londonskega Mednarodnega instituta za strateške študije. V knjigi „Vojaško ravnanje 1975/76“ piše, da je Brazil povečal svoje oborožene sile od 208.000 mož na 254.000, Čile od 60.000 na 73.000, Venezuela od 39.500 na 44.000, Peru od 54.000 na 56.000 in Urugvaj od 21.000 na 22.000. Ena redkih držav, ki so zmanjšale svoje oborožene sile, je Argentina, ki ima sedaj 133.000 vojakov pod orožjem, 2.000 manj kot lani. Težko pa je primerjati stroške za vzdrževanje vojaških sil zaradi neobrdane inflacije, ki se nezadržno širi po vsej latinski Ameriki. Argentinski vojaški proračun za leto 1975 je po teh podatkih znašal 10.309 milijonov pezo, leta 1974 pa le 6.390 milijonov. Toda zadnje visoke devaluacije argentinskega pesa so zelo zmanjšale vrednost stroškov računanih v dolarjih. Brazilske vojaške stroške v letu 1975 cenijo na 1.283 milijonov dolarjev, kar je za 76 milijonov dolarjev več kot lani.

LIBIJA je po poročilu londonskega The Sunday Daily Express anektirala nekatere predele v severnih delih Čadske republike. Po poluradnih poročilih naj bi s tem Libija vzpostavila zgodovinske meje države, ki sta jih Francija in Anglija, ko sta bili še kolonialni sili, premaknili. Pa še drugi razlog je za aneksijo teh predelov: Po zadnjih ugotovitvah naj bi bila tam precejšnja najdišča urana. Avtor poročila je libijsko aneksijo glede na uran navezal na izjavo predsednika Kadhafija, ki je v aprilu izjavil, da se Libija spreminja v državo s možnostjo do lastne atomske energije. Lani so namreč na podlagi geografskih raziskav ugotovili, da se ležišča uranove rude raztezajo na tem delu pa vse do Nigra in Malija.

V BRUSLJU kmetijski ministri Evropske gospodarske skupnosti po dvajsetih urah sejanja niso našli skupnega jezika glede „vinske vojne“ med Italijo in Francijo. Francoski proizvajalci vina zahtevajo od svoje vlade omejitev uvoza italijanskega vina, ki je zaradi devaluacije lire cenejši kot slabše vrste francoskega, ki leži vinogradnikom

Nemoralni proces brezkončnega popuščanja

GOVOR ALEKSANDRA SOLŽENICINA V WASHINGTONU

Pravijo: v Kremlju gre borba med „levimi“ in „desnimi“ in mi se moramo tako zadržati, da ne škodujemo „levim.“ Vse to je fantazija: levica, desnica! Res je tam neka borba za oblast, toda v bistvu so si pa vsi enaki.

Pa je še druga teorija: da bo zdaj zaradi tehničnega razvoja tehnokracija v Sovjetski zvezi rastle, z njo bo rastle oblast inženirjev, inženirji bodo vodili gospodarstvo in ti bodo kmalu določali našo pot — ne pa več partija. Jaz pa pravim: inženirji bodo prav toliko vodili našo usodo kakor naši generali: namreč — nič! Vsi ti bodo tako delali, kakor bo ukazala partija! To je naš sistem; samo ta določa.

V tem sistemu že štirideset let ni bilo pravih volitev. Kar se godi, je čisto navaden „špektakel“, komedija. V tem sistemu nima ljudstvo nobenega vpliva — niti na zunanjo niti na notranjo politiko. V tem sistemu je vsaka misel zatrta, ki ne ustreza volji države. In poleg tega: elektronsko zasliševanje je pri nas čisto navadna stvar. Spada k našemu normalnemu življenju. Če se pri vas pojavi, recimo, samo en primer elektronskega zasliševanja, se takoj vsa dežela razburi za poldrugo leto. Pri nas se to dogaja vsak dan. V vsakem stanovanju, pri vsakem uradu, mi smo na

to že navajeni — nas kaj takega sploh ne preseneča več.

To je sistem, pri katerem niti lastna ustava ni veljala en sam dan, ker so se vse odločitve izvršile na najbolj tajen način, v neki klikli, ki ni nikomur odgovarjal in od koder padajo bliski na nas in nanje. In kakšno vrednost imajo podpisi teh ljudi? In kako se moremo na podpise drugih pri „odjugi“ zanesti? Vi lahko vprašate o tem svoje specialiste, in ti vam lahko povedo, da je Sovjetska zveza v zadnjih letih izgotovila premišljeno kemično orožje in rakete, ki so še modernejša kakor vaše v ZDA.

Kaj sledi iz vsega tega? Je „odjugi“ potrebna ali ne? Ni samo potrebna, temveč je tako nujna kakor zrak za dihanje! Ta je celo edina rešitev za vso zemeljsko oblo, da pride namesto nove vojne do nekega popuščanja napetosti. Toda to more biti resnično popuščanje. Če pa je ta beseda pri nas že na slabem glasom — ki se pri nas imenuje „Rasrjadka“ pri vas pa „détente“ — bo pač treba za novo resnično popuščanje napetosti dobiti novo besedo. Menim, da je za tako stanje le malo znamenj. Prvo znamenje naj bi bilo: treba se je razorožiti, pa ne samo z ozirom na vojno, temveč sploh glede slednje nasilne spremembe; ne sme ostati

noben aparat za vodenje vojske, pa tudi ne za nasilno spremembo; to se pravi: treba je odstraniti ne samo tisto orožje, s katerim se uničuje sosed, temveč tudi tisto, ki zatira svoje lastne ljudi, svoje rojake!

Kot drugo znamenje popuščanja naj bi navedel še to: ne sme se graditi na smehljaju, ne na ustnih zagotovilih, temveč mora pogodba temeljiti na trdni skali. Sleherni pozna besedo iz svetega pisma: „Ne gradi na pesku, temveč na skali!“ Morale bi se dati močne garancije za to, da se popuščanje ne prelomi kar čez noč. Zato pa bi bilo potrebno, da se ustvari kontrola na obe strani, ki sta zavzeti v tem procesu. Kontrola javnosti, časopisja, svobodnega parlamenta. Dokler take kontrole ni, tudi ne more biti nobene garancije.

Toda vse to ne odvzame breme odgovornosti z ramen Združenih držav Amerike. Tok zgodovine je že hotel ali nehoté sam od sebe napravil za vodilno svetovno silo. ZDA ne sme več misliti provincialno. Njeni politični voditelji ne smejo več misliti zgolj na svojo lastno državo, na svojo partijo, na malenkostno taktiko, ki bi jim pripomogla h kakemu državnemu uradu ali pa tudi ne. Oni morajo zdaj misliti na ves svet! Če bo nastopila nova svetovna kriza — mnenja sem, da se ena zelo nevarno bliža koncu, toda druga lahko takoj vsak trenutek izbruhne — tedaj bodo glavne odločitve ležale na ramenih Amerike, na hrbtu ZDA.

In že sedaj, od kar sem tu, sem sli-

šal nekatere razlage k svetovnemu položaju. Dovoljujem si jih citirati nekaj: „Ne moremo podpirati tistih, ki sami nimajo volje kaj storiti v svojo obrambo!“ Dobro. To je bilo rečeno glede južnega Vietnama. Toda v polovici Evrope in v treh četrtinah sveta je danes še manj volje za samoobrambo, kakor jo je bilo v Vietnamu!

Če že popuščanje napetosti, potem naj bo resnično

Pravijo: „Ne moremo braniti tistih, ki nimajo polne demokracije.“ To je najpomembnejši argument, vedno ponavljajoči se motiv melodije, ki ga berem v vaših časopisih in slišim v govorih nekaterih vaših politikov. Toda kdo na svetu se more na frontni liniji proti totalitarizmu obdržati s polno demokracijo? Vi, združena demokracija sveta, se niste obdržali. Amerika, Anglija, Francija, Kanada, Avstralija, se niste ohranili skupaj. Ob prvi grožnji hitlerizma ste ponudili roko Stalinu. Se pravi temu „samouveljavljanje demokracije?“ Ne!

In potem pravijo še — takih izjav je mnogo —: „Če Sovjetska zveza izkoristič popuščanje v svojo prid, ga prav tako tudi mi lahko.“ In kaj sledi iz tega? Sovjetska zveza je že zdaj izkoriščala popuščanje v svojo korist, ga izkorišča in ga bo izkoriščala v prihodnje!

Tudi to pravijo: „Mi smo navajeni gledati v bodočnost.“ Kaj se to pravi?

To je: Pustite jim, naj likvidirajo ljudi; toda če pa nam ti krvniki, ti razbojniki, ti nasilneži predložijo popuščanje, ga bomo z veseljem sprejeli.“ To je natančno to, kar je Willy Brandt nekoč rekel: „Jaz bi tudi s Stalinom šel na pot popuščanja.“ To se pravi: ravno isti čas, ko je Stalin 40.000 ljudi na mesec likvidiral, bi Brandt šel rad z njim to spravljivo pot!

Gledajmo v bodočnost! Kako so tisti ljudje iz leta 1933 in 1941 tega gledali v bodočnost? Ti so gledali zelo slabo predse. Prav tako kratkogledni so bili pred dvema letoma, ko so sklepali nerazumljivo, nesmiselno in brez vsakih garancij premirje v Vietnamu. To je bilo slabo „gledanje v bodočnost“. Tako so hoteli s tem premirjem, da so v naglici pozabili celo svoje lastne ameriške vojake rešiti iz ujetništva. Tako so hoteli podpisati ta dokument, da so kar zbrisali misel na 1.300 Amerikancev: „Ah, kaj, tudi brez njih se bomo izotali.“ Kako je mogoče kaj takega? Da, del teh je resnično zginit med vojno ali se izgubil. Toda Severni Vietnamci sami priznavajo, da je velik del teh v njihovem „varstvu“ kot ujetniki. Bodo oni izročili te ljudi? Ne, ne bodo jih izpustili, temveč bodo vedno znova postavljali zanje nove pogoje. Tako so postavili pogoj: Thieu mora iti iz vlade. Zdaj stavijo pogoj: Združene države nam morajo Vietnam nanovo pozidati! In drugič spet bodo trdili: sicer so pa zunanje okoliščine take, da jih bo težko poiskati! (Bo še)

Novice iz Slovenije

CERKNICA — V Cerknici v Željšah so letos pripravili ciklus štirih koncertov. Organizacijo je prevzela cerkniška občina, soorganizator pa je ljubljanski oktet Gallus. Prvega koncerta, ki je bil 15. avgusta, se je udeležilo poleg 30 povabljenih še 200 ljudi iz bližnje in daljne okolice. Gallus je v prvem delu zapel vrsto Gallusovih del in del nekaterih tujih avtorjev, drugi del pa je bil posvečen slovenski narodni pesmi.

LJUBLJANA — Astronomsko-geofizikalni observatorij je v soboto, 16. avgusta ob 1,32 zabeležil potres z jakostjo 4. do 5. stopnje z epicentrom v Vodicah. Potres je prebivalce v severnem delu Ljubljane zbudil, hušjih posledic pa ni bilo. Zjutraj ob 5,12 je bil ponoven potres, vendar precej milejši.

LJUBLJANA — Petkrat ali šestkrat na leto zalije kletne shrambe in dvoranice v stanovanjskem bloku v Merčnikovi ulici umazanija iz kanalizacije. In to že dolgih deset let. Toda dosedaj še niso našli rešitve temu, ker ni nikogar, ki bi napako popravil. Nekdanji Tehnograd je napačno speljal kanalizacijske cevi, a tega podjetja ni več; trideset strank pa čaka, kdaj bodo našli odgovornega, ki bo rešil problem, ki se vleče že v nedogled.

LJUBLJANA — Ljubljanski Grad je od časa do časa predmet raznih očitkov na račun občine, češ, da se premalo zanima zanj, saj je kljub vsemu najbolj obiskana turistična točka. Ljubljani so tožili v časopisih, da sprehajalne poti niso dobro vzdrževane, da na cestah ne manjka ne črpinj ne drugih smeti. (Kako pridejo te smeti na te poti, je težko ugotoviti, saj na Gradu ni več stanovalcev.) Poleg tega so sprehajalci obtožili delavce podjetja „Rast“, ki vzdržujejo grajsko pobočje, da spodbokavajo zemljo pod Gradom, da bi zasuli kako jamo le nekaj metrov naprej. Pa tudi, da podirajo drevesa. Na te pritožbe so pri „Rasti“ odgovorili, da letošnje vreme z neurji hudo črpa denar iz vsakoletnih postavk za vzdrževanje Gradu. Glede dreves na Orlovem vrhu pa so morali posekati nekaj brestov, ker jih je zajela holandska glivična oblezen, ker ni drugega zdravila. Ta drevesa bodo nadomestili z gabrom, javorjem in lipo.

ROGAŠKA SLATINA — Delavci Geološkega zavoda so v okolici Podplate pri poskusnem vrtnanju odkrili v globini 546 metrov doslej največji vrellec mineralne vode. Po količini vode in plina je skoraj tolikšen kot vsi dosedanjí vrelci Rogoške Slatine skupaj. Novi vrellec bodo v prihodnjih mesecih priključili na glavni cevovod, ki je kak kilometer od najdišča.

POSTOJNA — Postojnčani si letos manejo roke od zadovoljstva. Postojnsko jamo, biser kraškega sveta, si je do konca julija ogledalo 430.000 obiskovalcev. Skoraj tri četrtine obiskovalcev je bilo iz tujine. Med njimi je bilo naj-

več Nemcev (45% odstotkov), nato Nižozemcev in na tretjem mestu so bili Italijani, ki so bili prejšnja leta najštevilnejši. Šest turističnih jamskih vlakov in 25 vodičev komaj zmoguje navale turistov.

SMLEDNIK — Razvaline smedniškega gradu — katerega omenjajo v raznih listinah že od leta 1.136 dalje — ostajajo še vedno neurejene in vedno bolj razpadajoče razvaline. Z raznimi restavratorskimi deli so pričeli že pred desetimi leti, a vendar niso z deli prišli še tako daleč, da bi služil grič z razvalino za privlačno turistično in zgodovinsko točko.

LJUBLJANA — V novem šolskem letu se je prijavilo za vpis na deset fakultet ljubljanske univerze 4.661 novincev. Vpisovanje bo od 15. do 30. septembra, razen na strojni in elektrotehnični fakulteti, kjer so z vpisom začeli 8. septembra. Sprejemni izpiti so samo na medicinski fakulteti in na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Največ kandidatov je za ekonomske vede — 968, sledijo filozofska s 751, pravna s 501, fakulteta za naravoslovne znanosti in tehnologijo s 444, fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo z 409, strojna s 359, biotehnična s 338, fakulteta za sociologijo, politične znanosti in novinarstvo s 331, medicinska s 305 in elektrotehnična z 275 kandidati.

Umrli so od 21. do 27. avgusta 1975:

LJUBLJANA — Josip Leskovic, tiskar v p.; Otmar Avsec, v. komercialist v p.; Pavla Gantar (78); Ivanka Osredkar, r. Lampič (70), up.; Avgust Kregar; Stefan Rodeš, poslovođa; Emil Rejc, up.; Marija Zumer r. Šega; Pavla Podlesnik r. Gajšek; Pavel Pogajen, kraj. m. v p.; Saša Štrekelj, dipl. pravnik v p.; Edvard Frank, up.; Pavla Šedivy, r. Rozman; Franc Koželnik (70), up.; Dragica Kranjc, up.; Marija Felle, r. Gajšek, up.; prof. Zora Stojanovič r. Šteger; Bogomir Mayer, bančni sv. v p.; Franc Rupnik, up. (66); Marija Prebil, r. Cergan, (72); Marija Pipp; Ana Selan r. Ceklan; Gusti Blejce r. Vrhovec; Ivo Sever, dipl. jur.; Ivan Lazar, up.; Pavla Sluga (82), up.; Julijana Zajc r. Zupančič; Vera Šink, kontrolor.

RAZNI KRAJI — Valentin Hlebec, grdb. tehnik v p., Kranj; Katarina Gionetti r. Resman, Tržič; Anton Slajner, gozdni delavec, Urec; Lucija Brdovnik r. Dimnik (84), D. M. v Polju; Jožica Arh, uč. v p. (90), Kamna gorica; Janko Trošt (82), ravn. mešč. šole v p., Ribnica; inž. Miro Ogrin, Jesenica; Marija Žargi r. Weibel, trgovka, Kamnik; Fani Kolšek, Dol pri Hrastniku; Vladimir Oblak, Trst; Franc Vesel, lesotvragar, Sodražica; Marija Plevnik r. Vrečko (80), Šentjur pri Celju; Jože Rojc, Slovenj Gradec; Ludvik Pavlič, Trbovlje; Albin Tinta, str. učitelj, Nova Gorica; Hani Böhm, Cerknica; Kristjan Perko, obratovodja predilnice v p., Tržič; Alojz Vidmar, Pokojišče; Franc Česen, kolar, Dol pri Ljubljani; Netka Juvančič r. Tomšič (83), Krško; Dragotin Fonda (83), borec za sev. mejo, prostovoljec 1914 do 1914, oficir prve srbske prostovoljne divizije, Piran; Marija Petrič, Velike Lašče; Herman Grčar, poslovođa, Domžale.

SLOVENC I V ARGENTINI

ANTON PODLOGAR — umrl

septembra odšel v večnost.

Rajni Podlogar je bil rojen 2. marca 1904 pri Sv. Križu pri Litiji. Leta 1929 je prišel v Argentino in kmalu postal vodilna osebnost med argentinskimi Slovenci. Bil je aktiven, deloven član in odbornik skoraj vseh slovenskih društev. Zlasti pa je bil velika opora rajnemu slovenskemu izseljenskemuhovniku msgr. Janezu Hladniku. Pomagal je v uredništvu in upravi „Duhovnega življenja“, pisal vanj pesmi, črtice in razna poročila. Pomagal je tudi organizirati razne prireditve, pevske na stope, srečolove, izlete itd. Zelo se je zanimal za kulturna vprašanja, rad je pisal in je svoje leposlovne izdelke priobčeval razen v Duhovnem življenju tudi v drugih slovenskih publikacijah.

Kar moramo posebej poudariti, pa je to, da ni rajni Podlogar povojnim slovenskim političnim emigrantom samo dejansko pomagal, ampak je storil še mnogo več. Gradil je mostove med predvojnimi in povojnimi slovenskimi emigranti. Bil je nekak zvezni člen med obema skupinama, in velika njegova usluga je bila, da so se razblinili predsodki, ki jih je ustvarila lažna propaganda proti novim naseljencem. Dajim je na eni strani ostal član raznih predvojnih društev in bil z njihovimi člani v prijateljskih stikih, je na drugi strani postal član raznih domov in društev povojnih naseljencev in tudi s temi navezal prijateljske stike. Zlasti pridno — skoraj tedensko — je začel k slovenski maši v sanmartinski stolnici ter v Slovenski dom v San Martinu, kjer se je — kakor je sam večkrat izjavil — počutil kakor doma. Z velikim veseljem in redno se je udeleževal prireditev Slovenske kulturne akcije: predavanja, koncertov, gledaliških predstav in pod. V tem pogledu je lahko za zgled premnogim Slovincem v Argentini.

Rajni Podlogar je bil živa kronika. Imel je izredno dober spomin. Za desetletja nazaj je vedel za vse osebe in dogodke v slovenskem življenju v Argentini. Velika škoda je, da ni napisal spominov na to dobo. Z njim je odšlo v grob mnogo stvari, za katere nihče več ne ve in jih tudi nihče več opisal ne bo.

Slovenci v Argentini se hvaležno klanjamo njegovemu spominu. Njegovi ženi, hčerki, sinovoma in vsem ostalim sorodnikom pa izražamo globoko sožalje.

Sm R

LEPO SPOMINSKO SLAVJE

V nedeljo, 7. septembra, se je lepo število slovenskih protikomunističnih borec — članov Tabora in Vestnika — in tudi ostalih rojakov udeležilo v cerkvi Marije Poročnice maše zadušnice za generalom Leonom Rupnikom in policijskim ravnateljem dr. Lovrom Hacijem.

ZAHVALA

Globoko ganjena nad prejetimi izrazi sožalja, ob smrti dragega soproga Vuka Rupnika, izrekam vsakemu posebej in vsem mojo srčno zahvalo.

Zinka Rupnik

nom. To skupno spominsko slavlje pripravita vsako leto ena izmed borborskih organizacij; letos je ta naloga doletela vestnikovce.

Sv. mašo zadušnico je daroval namestnik delegata slov. dušnih pastirjev dr. Alojzij Stare, ki je po evangeliju razvijal pomembne misli o veliki odgovornosti in soodgovornosti, ki jo imamo do bližnjega, do svoje družine, svoje narodne skupnosti in sploh vseh ljudi, s katerimi prihajamo v stik. Naj omenimo, da so brali berila in nesli na oltar darove člani Tabora in Vestnika.

Po maši so se vsi rojaki zbrali pred spomenikom junakov, kamor sta starejšini Tabora in Vestnika — Ivan Korošec in Valentin Urbančič — položila šopek rdečih nageljnov. Zatem je dr. Stare zmolil molitve za rajna, generala Rupnika in dr. Hacinia. V zanosnem govoru je nato Pavle Rant prikazal osebnost rajnega generala Rupnika, ki je bil že pred drugo svetovno vojno dober poznavalec komunizma in je opozarjal na to veliko nevarnost, in ki je vse svoje sile posvetil borbi zoper to največje zlo v slovenski in svetovni zgodovini. Zato so ga komunisti umorili, kakor so pomorili njegovo domobransko vojsko.

S pesmijo „Oče, mati,“ ki so jo zapeli vsi navzoči, je bila zaključena ta lepa pietetna proslava.

Kampanja „Sloge“ za varnost — Nesreče pri športu

Tudi pri športu se gode nesreče. Kakor vsaka druga nesreča, imajo tudi te svoje vzroke. Če torej odstranimo vzroke, preden se nesreča zgodi, nesreče ne bo. Veliki večini nesreč se tudi pri športu lahko izognemo. Mnogi naši fantje in dekleta poleg dela v slovenskih organizacijah, sodelujejo tudi v tujakšnih klubih, študirajo telesno vzgojo ali pa so tudi že sami profesorji ali učitelji. Kot športniki ali vzgojitelji morajo znanje o tehniki preprečevanja športnih nesreč posredovati mlajšim.

Vzroke športnih nesreč lahko tako le razdelimo:

1. Nevarno stanje športnega orodja, pripomočkov in športnih prostorov.

2. Človeški vzroki. Recimo pomota športnika ali gledalcev, pomanjkanje treninga in tehnike, razni telesni ali duševni defekti in podobno.

Nevarno stanje orodja, pripomočkov in športnega prostora

Orodje in slabem stanju lahko povzroči težke nesreče. Če se recimo pač za skok v višini zlomi, lahko skakalca nabode. Kladivo, ki se mu odtrga žica lahko zleti med gledalce in koga ubije. Drsalcu lahko pade kotalka z noge; navadno je posledica zelo nevaren padeč.

Prav tako je nevarna neprimerna obleka ali pomanjkanje zaščitne opreme. Če recimo nogometni čevlji nimajo ojačene konice ali če dobro ne pokrivajo pete in gležnjeve, potem so to nevarni čevlji. Mnogokrat uporabljajo žebelje, da na nogometne čevlje pritrjujejo dodatne podplate. Ko se usnje izrabi, pogleda iz nogu žebelj, ki lahko povzroči rane nasprotnemu igralcu.

Motociklisti in kolesarji imajo najbolj izpostavljeno glavo. Zato morajo imeti čelado. Pravtako imajo čelade plezalci v gorah, seveda morajo imeti tudi primerno opremo proti mrazu.

Pomanjkljivost športnih prostorov in

SLOVENC I P O S V E T U

AVSTRALIJA — kandidat za senatorja

Iz Avstralije nam je prišlo sporočilo, da je zbor liberalne stranke izbral Milivoja Emila (Mišo) Lajovica za strankinega senatorskega kandidata kot zastopnika NSW v zvezni parlament. Miša Lajovic zaseda tretje mesto na kandidadni listi in ima, po mnenju političnih izvedencev, izredne možnosti, da bo izvoljen. Volitve bodo najkasneje junija prihodnjega leta. Avstralija ima le šestdeset senatorjev, ki so izvoljeni za dobo šest let z možnostjo, da ponovno kandidirajo. V primeru izvolitve, bi bilo prvič, da kak emigrant postane avstralski senator. Doslej so bili še vsi senatorji rojeni Avstralsci in povrh še britanskega pokolenja. Miša Lajovic je nmreč prišel v Avstralijo šele leta 1951. Za kandidatsko mesto je bil izbran izmed 24 aspirantov in je za imenovanje prejel dobro večino. Glasovalo je sedemdeset delegatov iz vseh okrajev NSW.

Miši Lajovicu, ki je tudi v slovenskih krogih znana osebnost, saj je bil prvi predsednik Slovenskega društva Sydney, k imenovanju čestitamo in mu želimo pri volitvah ves uspeh, ki bo v čast ne samo Slovincem v Avstraliji, ampak sploh vsem zdomskim Slovincem.

PO ŠPORTNEM SVETU

MARJAN ŠTIMEC, član lahkoatletskega kluba Olimpija iz Ljubljane, je 14. avgusta na mednarodnem turnirju v Kranju kot prvi Slovenec zalučal kroglo čez 17 metrov. S 17,06 je za 13 cm izboljšal slovenski rekord Boža Pikule (celjski Kladivar) iz leta 1966.

igrišč. Igrišča za košarko in odbojko so v zaprtih prostorih mnogokrat premalo oddaljena od sten in stebrov, zato se igralci zaletavajo vanje.

Tudi dim, prah in slaba razsvetljava povzročajo mnogo športnih nesreč. Blazine ali razna orodja mnogokrat niso temeljito popravljena. Pomislimo kaj se zgodi, če kdo prileti na blazino, ki ni dovolj sploh so tla športnih prostorov večkrat napolnjena, spodaj pa so cementna tla. iz neprimernega materiala.

Preprečevanje nesreč zaradi nevarnega stanja

Eden izmed najvažnejših postopkov je pregled športnega orodja. Za to so več ali manj vsi odgovorni. Prvi, ki mora redno pregledovati športno orodje, je gospodar. Pregleda naj ga, preder ga da v uporabo in spet potem, ko ga dobi nazaj. Če se orodja ne da zanesljivo popraviti, ga je treba brezpogojno odstraniti.

Prav tako mora pregledati orodje vsak športnik sam, preden ga uporablja. Včasih se napaka pokaže šele med uporabo. Takrat mora vaditelj, trener ali sodnik prepovedati uporabo pomanjkljivega orodja.

Vsak športnik mora vedeti, kakšna je primerna obleka in oprema in mora samo tako uporabljati. Kljub temu pa jo morajo sodniki ali vaditelji pred tekmo vedno znova pregledati.

Varni športni prostori. Mnogo nesreč bi lahko preprečili, če bi pri graditvi pomislili, da nima pomena graditi nevarnega igrišča, niti premajhnih, zaprašenih in slabo razsvetljenih telovadnic.

Za igrišča je treba izbirati material, ki ga določajo mednarodna pravila, ne pa najcenejša. Izbrati je treba material, ki najbolj ublaži padeč.

V naslednjem članku si bomo ogledali človeške vzroke športnih nesreč in kako te preprečimo.

Čajanka zveze slovenskih mater in žena

7. septembra je bila lepa sončna nedelja, ki je vabila vse drugam kot pa v Slovensko hišo k vsakolikatni čajanki, ki jo prireja Zveza slovenskih mater in žena. Kljub temu je prišlo kar lepo število žena. Sv. mašo je imel g. Jože Škrbec za vse med letom umrle matere in žene. Po sv. daritvi se je v dvorani pri mizah v preprosti domačnosti pričel kulturni program. Otvorila in pozdravila je v imenu Zveze ga. Majda Kelc.

Nato je govorila ga. Pavla Kremžar o temi „Slovenka v letu žene“. Najprej je na splošno obdelala pomen tega leta, zlasti v luči krščanstva. Dejala je nato, da se danes preveč poudarja delo žene v javnosti, pozablja pa se na vzgojno delo žene, ki je bistvene važnosti za človeštvo. Govorila je nato o nalogah slovenske žene v zdomstvu. Žene morajo v svojih družinah v prvi vrsti ohranjati vero in narodnost. Ob tem je dejala: „Ako hočemo, da bodo naši otroci dobri katoličani in da bodo iz vere tudi živeli, je treba otroke neprenehoma vzpodbujati, z njimi se razgovarjati in jim preskrbeti potrebno branje. Steber in opora pri tem pa mora biti molitev — skupna družinska molitev.

Druga velika naloga slovenske žene zunaj domovine je skrbeti za narodnost. Vzrajamjo otroke v zavedne Slovence. Ne mislimo, saj se ne splašča, morda še nekaj generacij in vse bo utonilo v tujem svetu. Nimamo pravice tako misliti. Bog odloča našo pot. Kaj pa lahko storimo za narodnost? Biti moramo prepričane, da moramo narodnost posredovati naprej. Naj otroci spoznajo našo zgodovino, ko je narod obstal kljub tolikemu trpljenju. Govorimo doma lepo čisto slovenščino brez tujk. Kupujmo pa tudi izposojajno slovenske knjige. Ne popustimo, temveč zahtevajmo, da bodo naši otroci brali tudi sloven-

ske. Da se bo narod ohranil skrbimo, da se bodo fantje in dekleta poročili med seboj in se tako izognemo mešanju zakonov. Žene razmišljajmo o tem. Našim molitvam dodajmo še en Oče naš, kakor ga je slovenski narod tolikokrat dodajal k svoji molitvi. Za ohranitev vernega slovenskega naroda doma in med nami v tujini. Leto žene naj nam bo ponoven navdih, da bomo svojim otrokom pomagali ustvarjati nove mlade, verne slovenske družine širom sveta. Našim otrokom v srečo, Bogu v čast in nam ter vsemu narodu v ponos!“ — Ga. Kremžarjeva je za svoja tehtna izjavjanja žela živahno odobravanje.

Po kulturnem programu se je začel družabni del. Brez glasbe ni vesellega razpoloženja. Zato je poskrbel Slovenski instrumentalni ansambel, ki nam je zaigral nekaj glasbenih komadov. Predstavila sta se nam še brat in sestra Loboda, ki sta nam ob spremljavi harmonike in kitare zaigrala nekaj veselih pesmi. Končno je prišlo pričakovano žrebanje „rife“. Sreča se je nasmejala Marjanu Šijancu. Dobil je krasno izdelano in ročno vezano avbo. Delo in darilo je od gđ. Anice Zakrajšek. Zveza se je najljepše zahvaljuje za njen velikodušni dar. Ob tej priliki je bilo razveselljivo dejstvo, da so obiskovalci segli globoko v žep in tako doprinesli lep delež za uboge in bolnike.

Kar prehitro je minil popoldan in se je videlo, da so potrebna takšna družinska srečanja. Vsakdo je odnesel malo veselja in poguma na svoj dom. Pripravljenost za sodelovanje v slovenski skupnosti in ves trud za obstoj slovenskega naroda na tuji zemlji.

Za uvod v to prijateljsko srečanje je v slovenski oddaji po Radio Antartida pozdravila vse slovenske katoliške žene v zdomstvu ga. Ruža Šuc.

R. S.

Bara Remec: Argentinski sever in jug

Umetniška likovna razstava „Argentinski sever in jug II“, ki jo je priredila slikarka Bara Remec v okviru Slovenske kulturne akcije in ki je bila odprta 30. avgusta 1975 v gornji dvorani Slovenske hiše, obsega 34 olj. Ta razstavljenega dela bi kljub enotnemu estetskemu in umetniškemu hotenju, ki jih preveča, lahko razdelili na dve skupini:

1) Skupina slik z živalskimi motivi iz predkolumbijske južnoameriške kulture. Tu je zbranih šestnajst del, ki so po kompozicijski in barvni zgradbi izraz izvirnega ekspresivnega hotenja in oblikovanja idealne snovnosti.

2) Skupina slik, v katerih je podživljena in oblikovana zdanjost v svojem prostoru in času; to je zdanjost in stvarnost argentinskega severa in juga; tu so Koye v Tilcari, okostja v Pampi, Araukanci v bariloškem svetu, indijanske figure v belem in rjavem, rože in gozdovi, kamenje in zemlja.

Za prvo skupino je značilen stil, ki z živo in ekspresivno obliko zajema iz južnoameriške bajeslovne stvarnosti; tu izstopa živalski svet, s katerim se mešajo fantastične antropomorfne prvine starih indijanskih kultur. Ta stvarnost je izražena skoraj vedno v ekscentričnih, baročnih oblikah, popolnoma v skladu s

primitivno umetnostjo Južne Amerike, katere stil je bil povečini svojski barok, podan bodisi geometrično ali organsko. Grafično razgibana snovnost daje tako vtis nenavadne dinamike; umetnica se poslužuje par osnovnih barv — rdeče in okraسته iz severa, sive, zelene in modre iz juga —, ki jih spretno napolnjuje s svetlobami in sencami severa in juga. Vse te prvine pa uporablja najprej za izraz ritma, nato za izraz ideje.

Osnovna zakonitost v teh slikah je namreč idealno presnovljena podoba mitične snovnosti. Podobe dobivajo vrednost misterija, religiozno obredne fantastike davnih andinskih verstev. V teh slikah je mogoče videti bajeslovna bitja, zmaje, lame, ptice in kače; ki obdajajo človeka v njegovem prabitnem prostoru in času. Oba — prostor in čas — sta v tej skupini slik popolnoma identična z oblikami in figurami v njihovi upodobljenosti in plastični simboliki, kajti te oblike starih ameriških, predinkovskih in predazteških kultur, ne trpe ob sebi spremenljivega ambientsa. So znamenja absolutnega hotenja plastične ustvarjalnosti slikarke. Na podlagi opazovanja tega stila in teh upodobitev pride kritik do spoznanja in opredelitve Barine umetnosti, v kateri je videti značaj duhovne plastike.

PRISTAVA V CASTELARJU
v soboto, 27. 9. 1975 ob 20

igra „IZGUBLJENI RAJ“

igrajo dekleta iz Ramos Mejije v režiji
gospe Eme Blejec

Toplo vabi DRUŠTVO SLOVENSKA PRISTAVA

SDO Slovenska Vas SFZ 25. Mladinski dan NA POMLADANSKI DAN, 21. SEPTEMBRA

DOPOLDNE

9.30 Mladinska sv. maša
11.00 Tekmovanje v Odbojki SDO
13.00 Skupno kosilo

POPOLDNE

14.00 Nadaljevanje odbojke SDO
Finala v nogometu SFZ
16.00 Kulturni program, nastopi, telovadba in narodni plesi
18.00 Razdelitev pokalov —
Prosta zabava

Sodeluje „Duc in altum“

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

VELIKA SANMARTINSKA TOMBOLA v nedeljo, 5. oktobra, ob 15.30

z izrednim glavnim dobitkom: STEREOFONIČNI KOMBINADO iz najboljšega importiranega materiala (v trgovini stane nad 2 milijona pesov) — izdelek g. Antona Žagarja. Poleg tega še 30 bogatih tombol in 150 vrednih činkvinov.

Po tomboli

DRUŽABNA PRIREDITEV

Točilo se bo pristno mendoško vino (reserva).

Rojaki iz San Martina in okolice: V nedeljo, 28. sept. vas bodo obiskali zastopniki doma s prošnjo za dobitke.

OBVESTILA

SOBOTA, 20. septembra 1975:
V Slovenski hiši ob 20. kulturni večer SKA, posvečen pesniku Hribovškemu.
SKAD prireja v Rožmarinovem zavodu v Adrogué ob 20. pomladanski večer.
NEDELJA, 21. septembra 1975:
V Slovenski vasi 25. mladinski dan.
V Slovenskem domu v San Martinu

Proslava šolskih otrok na čast škofu Antonu Martinu Slomšku, očetu slovenske šole, bo v okviru šolskega odseka Z. S.

V SOBOTO, 27. septembra, ob 16 ur v Slovenski hiši

Na Sporedu

- Skupna sv. maša
- pravična igra

Rdeča kapica

ki jo v režiji Frida Beznika pripravlja šola „Fr. Balantiča“ iz San Justa.

Scena: Tone Oblak s sodelavci.

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek in petek od 17 do 20.
Zahtevati določitev ure na privatni telefon 628-4188.

JAVNI NOTAR FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

ob 9. izredni občni zbor.

SREDA, 24. septembra 1975:
V Slovenski hiši ob 20. učiteljska seja. Vsi učitelji vabljeni.

SOBOTA, 27. septembra 1975:
Na Pristavi v Castelarju ob 20. igrajo dekleta iz Ramos Mejije igro „Izgubljeni raj“.

NEDELJA, 28. septembra 1975:
V Slomškovem domu celodnevno zganjanje; pričetek ob 10,30 z nastopom mladinske godbe. Ob 11 sv. maša; popoldanski spred ob 16 uri.

SOBOTA, 4. oktobra 1975:
Veseli družabni večer v Slomškovem domu ob 20 uri. Sodeluje Slovenski instrumentalni ansambel.

NEDELJA, 5. oktobra 1975:
V Slovenskem domu v San Martinu velika sanmartinska tombola, ob 15,30.

5. kulturni večer SKA bo v soboto 20. septembra 1975 in bo posvečen Spominu pesnika Ivana Hribovskega ob 30. letnici njegove smrti. Prirejata ga Literarni in Dramatski odsek. Sodelujejo: Fr. Papež (uvodna beseda), Vladimir Kos (esej o Hribovškovi poeziji), Tine Debeljak (Jože Javoršek in dvojice Hribovškovih pisem iz Vetrinja) ter recitatorji njegovih pesmi. Vabljeni!

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je dne 11. septembra t. l. v 71. letu starosti odšel po večno plačilo naš dragi mož in oče, gospod

Anton Podlogar

Pokopali smo ga na pokopališču v San Martinu. Zahvaljujemo se dr. Alojziju Starcu za vodstvo pogreba. Zahvaljujemo se vsem, ki so ga prišli kropiti in nam izrazili sožalje, ki so darovali vence in ga spremili na zadnji poti. Prosimo, spominjajte se ga v molitvi.

Žalujejo:

žena Justina
sinova Slavko in Santiago
hčerka Kristina por. Beccaccini
vnuka Marko in Pavel

San Martin, 12. septembra 1975

Zahvala

Ob priliki smrti moje drage mame ge. Julijane Avguštin, ki je dočakala častljivo starost skoro 94 let in odšla v večnost v moji odsotnosti, moja prisrčna zahvala vam vsem dragim rojakom, ki ste jo prišli kropiti, moliti za njeno dušo, jo pospremili na božjo njivo in izrazili sožalje. Posebno se zahvalim č. g. Alojziju Dr. Starcu, ki je vodil pogreb, za lepe poslovilne besede v cerkvi; gospodom koncelebrantom: dr. Gnidovcu, dr. Gogalu, g. Guštinu, g. Škrbcu, g. Skvarču, g. Cirilu Petelinu, dalje gospodom: Juretu Rodetu, Tonetu Rantu, mojemu namestniku g. Edvardu Peralta Ramos S. J. za tolažilne besede in g. Matku Borštnarju za Svete Zakramente. Gg. Ediju Škulju, dr. Giménez Huttonu, zdravniku dr. Donneliju in dobrim gospem: Susani, ge. Pirčevi, ge. Škuljevi in vsem Slovincem in Argentinčcem za izkazano pomoč: Ljubezen je močnejša kot smrt!

Žalujejo:

Albin, Jože, sinova
Vida, snaha
Jana, vnukinja
družina Krainer

Boulogne, Argentina, Buenos Aires, Rabeče pri škofji Loki, Celovec

Preljubo veselje, o kje si doma?

V Slomškovem domu, zato pa — kar tja!

V nedeljo, 28. septembra 1975
Castelli 28 — Ramos Mejía

ŽEGNANJE

ob 14. obletnici Slomškovega doma

- Ob 10: Zbiranje mladine, narodnih noš in občinstva;
10,30: venček veselih melodij — mladinska godba; pozdrav in dviganje zastav;
11: sv. maša pri Mariji iz Brezij;
12: Domače kosilo; na razpolago bo tudi asado
16: Pevske, telovadne in folklorne točke. Govori prof. Tine Vivod;
Sledi prosta zabava — Delovali bodo dobro založeni slovenski štanti — Mendoško vince bo na razpolago.

Prisrčno vabljeni!

BARILOČE

Smučarska sezona 1975

Siv, pust dan je zaključil smučarsko državno prvenstvo. Po ravnicah proti jezuru Gutiérrez so drsli tekači štafete na zadnjih lisah mokrega in revnega snega, stisnjenega med krpe zemlje ter veje bambusa in fira. Med seniorje štafete so se mešali štirje fantiči, ki so na isti progi merili med seboj moči v pravilnem nordijskem koraku. S Frenkom sva drsala ob izdelanih smučinah in rekla katero o starih in novih časih.

Jermanovi fantje — nesporni zmagovalci štafete —, so sijali v belo-modrih dresih, Gino Pertile, sin nekdanjega mojstra Bruna, se je jasno odražal na belo-sivem ozadju v živo rdeči obleki. Nekdanja bela oprema je torej izgubila nekam v pozabo, nadomeščajo jo žive barve. V pozabo so odšle tudi skromne smuči iz lapača, ki so nekoč nosile bariloške tekače čez bele poljane. Zdaj grizejo v catedralski sneg finske, norveške, jugoslovanske ali avstrijske dilce, prav tako so čevlji tekmovalcev v skladu s predpisi in dobavljeni iz smučarskih dežel starega kontinenta. Seveda pa je panoga teka še vedno skromna in šteje z omejenim krogom ljubiteljev. A ta majhni krog razpolaga z navdušenjem in solidno tehnično uspo-

sobljenostjo, kar je osnova vsakega športa in nujni činitelj nadaljnjega napredka.

Včeraj, 5. septembra, so se izvršile individualne tekme v teku. Med seniorji je zmagal Marko Jerman, med juniorji pa Martin Jerman. Vendar Jermanovi fantje niso odnesli prvih mest kar zlahka in brez konkurence: večkratni državni prvak, vojak Demetrio Velázquez, „El Chueco“, jim je dal dosti opraviti, ob drugi kontroli je bil še prvi in šele ob koncu tekme je Marku uspelo, da mu je vzel nekaj sekund. Na tretje mesto se je plasiral Matjaž Jerman, ki je v začetku vodil. Tako so Jermanovi fantje potrdili prejšnje letošnje kvalifikacije in nesporno zavzeli vodilno mesto v disciplini, v kateri je njihov oče dolgo vrsto let vodil v argentinskem belem športu.

Če dodam, da so v otroški panogi vselej tekmovali moji fantiči — med njimi se posebno odlikuje Klemen, ki je zmagal v svoji kategoriji v tekmi „Vuelta del Catedral“ — potem lahko zapišem, da ima catedralski smučarski tek spet slovensko barvo, kot se je to dogajalo pred leti. Kot nalašč je tudi otroški tekmovalac Moreschi, ki se na-

vadno podaja s Klemenom, po materi slovenskega pokolenja.

Pred nekaj tedni sem ob bajnem zimskem dnevu, polnem sonca in suhega snega prisostvoval neki drugi tekmi državnega prvenstva. Snel sem smuče in se grel na skalah tam, kjer se na smučiščih zaključuje prečenje plazov („avalancha“) in se začneja „poljski koridor“. Doli z višin kondorjeve pečine so v divjem smuku drveli asi alpskih disciplin: prvovrstni kanadski, italijanski, španski in argentinski tekmovalci, člani omenjenih državnih reprezentanc, pa še prav dobri severnoameriški gostje. Povprečna hitrost spusta je bila pozneje preračunana na 103 km na uro, torej je na posameznih odsekih dokaj presegla zapisano število. Seveda to v današnjem smučanju ni nič izrednega, marsikje na svetu dovoljujejo strma smučišča še večje brzine in tekmovalci, ki se praktično posvečajo izključno športu in svoji disciplini, dosežejo najvišjo možno mero, ki jo človeški organizem zdrži. Kar pa je za nas v Patagoniji pomembno, je dejstvo, da je mednarodna smučarska zveza (FIS) uvrstila catedralska smučišča v seznam smučarskih središč, kjer si tekmovalci lahko naberejo točke za mednarodno klasifikacijo in so tako Bariloče postale zanimive za najboljše tekmovalce sveta. Žal pa je tehnična dovršenost prignala

smučarske hitrostne tekme že skoraj do nesmisla. Rezultati smuka, ki sem ga užival s svojega udobnega zavetja sredi belih strmin Catedrala, to potrjujejo: trije zmagovalci (vsi Kanadčani) so se uvrstili v razdaljah stotinke sekunde drug od drugega, v razdobju skope sekunde pa se je stlačilo kar osem atletov. Samo elektronski aparati morejo točno določiti vrstni red, za gledalca pa so tekme, ki ostanejo na nogah, enakovredni in samo padci — vedno burni in dostikrat res nevarni — prekinjajo enoličnost takih dirk. Kljub tej osnovni resnici so alpske discipline trenutno v velikem dvigu na Catedralu. Tekme v smuku, slalomu in veleslalomu so se vrstile v raznih panogah in razredih vse zimske sobote in nedelje in včasih tudi čez teden, za kar ima predvsem zaslugi mati narava, ki nam je darovala že peto ali šesto lepo zimo, in pa podjetje Austral (ali Sol Jet), ki je pred leti opremilo smučarsko središče s potrebnimi žičnicami.

V alpskih disciplinah sta se od mladev slovenskega rodu najbolje odrezala Janez in Veronika Flere, ki sta zastopala Argentino v Portillu, Čile. Prav tako smo med dnevnimi športnimi novicami slišali priimka Černigoj in Bačer, med najmanjšimi pa je zmagal Marjan Marolt. V tekмах smučarskih učiteljev rad tekmuje in se včasih do-

bro odreže Janko Grzetič. Godčeva fanta in moj Tonček sodelujejo pri organizaciji tekem kot pomagači šefa prog Pedra Klempe. Če dodam še trgovsko podjetje, ki ga vodita Jože Mavrič in Ciril Markež in ki oskrbuje kočice buenosaireskih klubov, najem smučarji pri mostru Blažu ter smučarsko šolo Davorina Jereba v velikem mednarodnem hotelu Llao-Llao, sem letošnjo slovensko prisotnost na Catedralu dovolj orisal. Nad vsemi seveda kraljuje ravnatelj državne smučarske šole za profesionalce in lastnik hotela „Dhaulagiri“, Dinko Bertonec, catedralski posestnik in stalni prebivalec catedralske vasice.

In ker sem že pri pisanju, bom omenil še smrt moža, ki ga je vsa starejša generacija slovenskih planincev in izletnikov dobro poznala. Meseca junija je preminul Benjamin Kaša, dolgoletni lastnik že izginule gostilne „La Véneta“, kjer so krajši čas stanovali skoraj vsi slovenski Bariločani in kjer so se oglašali slovenski buenosaireski turisti. Mož je dočkal 78 let, preživel ženo švicarko, ki je umrla pred dvema letoma, obiskal pred kračkim domače kraje (romunsko Erdeljsko) in se mu je izjavila samo želja, da umre na Erdeljskem pri sinu. Imel je že kupljeno letalsko vozovnico in skoraj vse urejeno za povratek v stari svet, ko ga je božja dekla povabila na zadnje in dokončno potovanje.

V. Arko